

نشست‌های برگزار شده در گروه پژوهشی مطالعات بنیادین قرآن

عنوان نشست: راهکارهای مهجوریت زدایی از قرآن در نظام آموزشی
عالی کشور

شناسنامه نشست	
برگزار کننده نشست:	گروه پژوهشی مطالعات بنیادین قرآن
مسئول نشست: واحد	دکتر عباس اشرفی (عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)
تاریخ برگزاری نشست:	۱۳۹۵/۰۸/۱۷
اعضای هیئت علمی:	دکتر احمد آکوچکیان (عضو هیئت علمی دانشگاه هنر (پردیس) اصفهان)، دکتر محمد کاظم شاکر (عضو هیئت علمی دانشگاه قم) ، دکتر محمدعلی لسانی فشارکی (عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)
نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مرتبط:	دکتر ابوالفضل خوش‌منش (رئیس مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور و رئیس کمیته تحول در مطالعات قرآن و حدیث)
مسئله محوری نشست:	عدم اقبال و توجه نهادی به قرآن، با تأکید بر نهاد آموزش عالی، به‌ویژه در مدیریت آموزشی و پژوهشی قرآن در این نهاد
سازمان‌های هدف توصیه سیاستی:	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

چکیده مباحث طرح شده:

۱. دستیابی به راهکارهای مهجوریت زدایی قرآن در سیستم نخبگانی کشور: با توجه به نیازبخشی جامعه کشور به خصوص جامعه نخبگانی کشور به حضور بیشتر قرآن و احساس کمبود پرداختن به قرآن در سیستم آموزش کشور، نیاز است تا آسیب‌شناسی دقیق توسط کارشناسان صورت پذیرد و راه کارهای ویژه‌ای را در حل این معضل ارائه شود. بدین منظور در دستور کار قرار گرفت تا نشست تخصصی جهت شناسایی عوامل مهجوریت قرآن و راه کارهای مهجوریت زدایی از نظام آموزش عالی کشور، برگزار گردد. بدین منظور از اساتید برجسته علوم قرآنی جهت ارائه راه کارها دعوت به عمل آمد تا با ارائه نظریات خویش، به شناخت عوامل مهجوریت قرآن و راه کارهای مهجوریت زدایی آن کمک شایانی کنند.
۲. راهکارهای رفع مهجوریت از قرآن در عرصه سازمانی و نهادی: در این نشست، راه کارهایی در رفع مهجوریت از قرآن در بخش سازمانی نیز بیان شد تا با ورود قرآن به نهادها، معطر به وجود قرآن گردند.

توصیه‌های سیاستی:

۱. توانمندسازی دانش پژوهان در حوزه تولید فکر قرآنی و بر کرسی نشینی این فکر در تولید علم ملی: هم در سطح مدیریت علمی تولید علم کشور حتی سطح حاکمیتی و هم در حوزه علوم قرآن.
۲. بازسازی نظام انتظارات از دین و مشخصاً از قرآن کریم: باید این اندیشه که دین و حقیقت قرآن دارای قدرت پاسخ گویی و مدل سازی در عرصه مطالعات اجتماعی است، را باور و پیاده شود
۳. بازخوانی جنبش معرفت شناختی: نظام تولید قرآنی ما از اساتید حوزه معارف قرآنی ما گرفته تا نظام مدیریت توسعه باید براساس بازخوانی نظام تولید مبتنی بر اندیشه پیشرفت، آن هم در فضای درون زای اسلامیت زای، تشیع آل‌البیت، ایرانیت و اندیشه دم به دم

گشاینده بشری باشد. باید پژوهش‌های قرآنی را به روز و براساس جامعه کنونی انجام داد و در مسیر رشد قرارداد تا کمبودی در توسعه پژوهش قرآنی حس نشود.

۴. حوزه نظامی، اقدامی و برنامه‌ای: اگر نقش جامعه اندیشه دانش قرآنی پایه ورود ما به تولید علم است رویکرد این نقشه باید ایجاد الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی، قرآنی در نظام جمهوری اسلامی باشد.

۵. فصل منابع انسانی: نظام تولید علوم قرآنی کشور منابع انسانی لایق مدیریت علم را کمتر تولید می‌کند. هم به لحاظ سطوح دانشی و علوم موجود و علوم که در حال حاضر در دانشگاه تدریس می‌شود هنوز همچنان برای سیصد سال پیش است رشته علوم قرآن بازسازی بشود. باید در حوزه علوم قرآن، کتب و پژوهش‌هایی براساس قاعده صورت پذیرد که بتواند پاسخ‌گوی نیاز جامعه باشد و هر قشری به راحتی به مفاهیم قرآن دست پیدا کند. یعنی برای هر قشری، قرآن را براساس فهم آن قشر باید شرح داد تا ب قرآن آشنا باشند و از آن زده نشوند.

۶. قرآن را باید از نو بخوانیم: هر وقت نسلی که جدید می‌شود ولی قرآن جدید نمی‌شود یعنی بیان قرآن جدید نمی‌شود آن معلوم است که آن نسل نمی‌تواند قرآن را تحویل بگیرد و احساس می‌کند که یک قرآن مهجوری را به او داده‌اند. بنابراین باید در هر عصر و نسلی، قرآن را متناسب با آن عصر و نسل بیان کرد و عموم مردم را با قرآن به صورتی که قابل فهم برای آن‌ها باشد، تبیین نمود.

۷. آموزش عالی میان‌رشته‌ای: میان‌رشته‌ای که دنیا در حال حرکت به سوی آن‌هاست. که می‌توان گفت ادبیاتی‌ها می‌توانند بسیار از قرآن بهره بگیرند و خیلی بهره برسانند. یعنی به تبلیغ قرآن و پیشبرد مقاصد قرآن ولی چقدر در خدمت قرآن قرار گرفته و همچنین رشته‌های هنری، باستان‌شناسی، زبان‌های خارجی و مترجمی ما در بحث کتاب مقدس در بخش ترجمه بسیار عقب هستیم. نیاز جامعه امروز، مطالعات میان‌رشته‌ای است. در دوره‌ای که مطالعات میان‌رشته‌ای رشد فراگیری داشته، لازم است در حوزه مطالعات

قرآن نیز به صورت میان‌رشته‌ای پژوهش نمود و موضوعات چالشی جامعه را در حوزه قرآن مطالعه کرد.

۸. همگانی کردن تدبر: یکی از مهم‌ترین ایرادها و دلایلی که عامل این مهجوریت شده این سؤال است که بیان می‌کنند که ما تخصص نداریم وقتی تخصص ندارد فرد حق مراجعه مستقیم به قرآن را هم ندارد. و برای اینکه خودمان هم عذاب وجدان نگیریم خوب قرائت، تجوید، حفظ و ترتیل قرآن را حسابی روی آن مانور می‌دهیم. با نهادینه کردن فرهنگ تدبر و این که قرآن همگانی است و هر کسی در حد توان همه افراد با علم به این که می‌توانند قرآن را بفهمند، به مطالعه آن می‌پردازند.